

מסורת הש"ס

א) מיר טו, ג' נ' מוס' לקמן כד. ד"ה פלגת', א) תוספ' ע"ז לקמן כד., ד) אלא כדי פרנסתו היינו בהרווחה שרי וכו' כן הוא גירסת מהרש"א,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ואין עולין בו' (ואולי אומר כי טעות סופר הוא וכו' דהרגל מפסיק) תל"מ וי"צ הדבר פשוט שאינה תלמיד טועה כתבו בגליון דהא מוכח לקמן דף כ דלתגא דידן (דוקא) שלשה ימים:
ב) תוס' ד"ה וטוהה בו' לא מליט הימר בזה וכן פירש בו' ואפילו ע"י הדחק אסור ועל יהודי אחד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שמונה ימים וכו' מותר לאחריה בתבובותיה. ע"י יצמות דף מג ע"א כדש"י ד"ה מקום שמונה גליון לקמן דף כג ע"א מוס' ד"ה כל שלשים:
ד"ה ואין עולין וכו' ג"י לאו דוקא. קשה לי הא צהיה מוצא לקמן דף כ ע"א דלתגא דמתני' דהכא ג"י דוקא כדלמרי' שס הלכה כתגא דידן דלמרי שלשה וז"ע:
תוס' ד"ה וטוהה וכו' אפי' בירחא דלאו בלאבחה. ע"י לעיל דף יב ע"ב מוס' ד"ה מכניס:

מוסף רש"י

בטלה הימנו גזרת שבעה. שאין נריך להשלים אחר הרגל ז' ימי אצלות, דכיון דעיקר האצלות דהיינו ג' ימים ראשונים הוו קודם לרגל, צטל הרגל גח האחרונים (נזיר טו.). שמונה. אם קברו חן ימים לפני הרגל, כיון דיוס אחד של שלשים היה קודם הרגל צטל הרגל ממנו גזירת שלשים (שם).

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

וטווה על יריכו. החוטין אצל לא צידו בין אצבעותיו וצפנך כדרך חול: **גב' לאחרים בטובה.** ולא בשכר: **מערים ומוכר שלו.** כן עושה כל ימות החג: **כדי פרנסתו.** בהרווחה ולא מיירי במי שאין לו מה יאכל: **אצל לא צאצן.** שטולה בחוט כדי שיוכל לשחזרו יפה:

בתנאי' הקוצר ממו שלשה ימים קודם הרגל. הואיל ועיקר אצילות אינו אלא שלשה ימים: **בטלה ממנו גזרם שבעה.** דלאחר הרגל אינו קודם הרגל בטלה ממנו גזרת שלשים דהואיל והתחיל יוס אחד מן השלשים אינו נריך לשמור כלום לאחר הרגל דין שלשים אלא * מותר לאלתר בתכצוסת בגיהון ותספורת: **שס עולה.** אירע שבת בימי אצלו עולה למנין שבעה: **ואינה מפסקת.** דלאחר שבת נריך להשלים שבעה ימי אצלות עס השצת: והרגלים **מפסיקין.**

דכי קצר ממו שלשה ימים קודם הרגל מפסיק האצילות לגמרי ולאחר הרגל אין משלים כלום: **ואין עולין.** דכי קצר ממו צמוך הרגל דלא בטלה ממנו גזרת ז' אין ימי הרגל עולין למנין ז' ימי אצילות אלא לאחר הרגל סבירתי. אצל צהעק מולאתי ואין עולין דכי קצר את ממו שני ימים לפני הרגל דלא בטלה ממנו גזרת שבעה אין ימי הרגל עולין למנין שצעת ימי אצלו אלא לאחר הרגל נריך לישב ה' ימי אצלות להשלים לשני ימים שנהג לפני הרגל א) ואני אומר כי טעות סופר הוא דמה שזכר * שלשה ימים לפני הרגל לאו דוקא ואפילו שעה אחת לפני הרגל בטלה ממנו גזרת שבעה דהרגל מפסיק: **משחרב בית המקדש.** שאין לעצרת תשלומין כל ז' ואינו אלא יוס אחד: **כשצב.** ודינו כשצב

דעולה ואינה מפסקת: **ראש השנה כשצת.** הואיל ואינו אלא יוס אחד: **גב' גזרם.** שלשים בטלו אצל ימים לא בטלו שלשים יוס לא בטלו דעדיין תלוין ועומדים: **מאי טעמא ימים לא בטלו.** כלומר צאחה ענין לא בטלו ימים: **שאם לא גילה ערב הרגל.** דכי בטלו גזרת שלשים ואיצעי ליה לגלוחי ערב הרגל ולא גילה: **אסור לגנח אחר הרגל.** כל שלשים יוס:

דאמר בירושלמי חד צר נש אובד תפיליו בחולא דמועדא אתא לקמיה דרז חננאל פ"י שיכתוב לו לפי שהיה סופר כדאיחא צמגילה (דף יא.): שלחיה לקמיה דרבה צר צר חנה אמר ליה זיל הז ליה תפילין ואת כתב לך דתמן כותב אדם תפילין לעצמו אתא לקמיה דרז אמר ליה כתוב ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רז כותב אדם תפילין ומוזוה לעצמו הא לאחר לא רז פתר לה צכות להניח פירוש שר מעמיד השנה להניחם אחר המועד אצל להניחם במועד שרי וצהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין צחולו של מועד ולטעם שממעת שצתות וימים טובים מימים ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדריש (מנחות דף לו.): מלך לאות יאחז שצתות וימים טובים שהן בעצמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בצדד האצד אצל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף ב. ד"ה משקין) דמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מזה ויושב צסוכה אין נריך אות ואם הוא אמת דבחול המועד חייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה צו אין אות ומימיה ימימה נמי לא ממעט אלא יוס טוב דחלוק משאר ימים: **הקובץ את בתו.** להכי נקט קוצר דאצילות מתחלת משעת סתימת הגולל כדלמרינן לקמן (דף סא.): **שלישית ימים.** כך הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמרינן לקמן (סס.): שלשה ימים לצבי: **במאי טעמא לא במא.** הכא הוה ניחא טפי לגרוס ימים לענין מאי לא בטלו ואין נריך להגיה דהיא היא: **שאם לא גי'אח ערב הרגל בו'.** וגראה לי דה"ה לא כיצם ולא רחץ ערב הרגל אם מותר לרחוץ ולכבס מצערב יו"ט ולא כיצם ולא רחץ לא יכסם ברגל והשתא ניחא הא דקתמי גזרת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך שכסם שמצות

שלשה מצטלת גזרת שבעה אפילו לתגא קמא דמצטלת אפילו ימים שמציא אצב שאול רחיה למצות שלשים שצטלו לגמרי אפילו ימים והרייץ פ"י דדוקא לא גילה אצל לא כיצם לא דמותר לכבס אפילו לא כיצם שהוא לורך גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לורך גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלא עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור ברחייה עד הערב והו עד שחשכה אם כן לא שייך לקנסו צמה שלא רחץ ולא כבס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו גבי שבעה מיהו ש לומר דאם לא רחץ ברגל אסור לרחוץ אחר הרגל ועוד יש לומר אגב דנקט סיפא גזרת נקט ברישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא בטלה גזרת מ"מ פ"י אמת מדקאמר בסמוך שכסם שגזרת שלשה מצטלת גזרת ז' כו' משמע שזה פשוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילה צו תינח סיפא אצל ברישא דקאמר בטלה הימנו גזרת ז' אמאי נקט גזרת ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאגב דנקט סיפא גזרת תנא נמי רישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת ז' הא שני ימים בטלו גזרת הא ימים לא בטלו לענין דגוהא דצרים שבצינעא:

פרק שלישי מועד קטן

י.ו.

ומוזוה על יריכו תבלת לציציתו. פירוש ע"י שניו אצל צתפילין אי אפשר צשינו שרריך כתיבה תמה וצעשיית תפילין וצינית לא איירי צמתני' ושמא אין אסור כי אם צכתיבה וטוייה ומה שנהגו לכתוב צעוגל לא מלינו היתר א) וכן פירש בתוספות הרצ

צסם רצו ואפילו על ידי הדחק על יהודי אחד שתפוס היה התירו בדוחק גס על ידי היפוך שהוא נקרא מצד אחר לא היו מתירין וגם אי לא אסור משום מלאכה הא אסרינן * אפילו טירחא דלאו מלאכה צפרק קמא (דף ד.). מיהו נהגו לומר דמתני' לא איירי על ידי היפוך ויש כותצין על ידי חילוק האות וכן היה עושה רצי זקני והיו"ד שאי אפשר היה כותב צכתג הפוך: **רבי יהודה אומר מערים.** ללאורה מחמיר יותר מרצי מאיר שהתיר לאחרים ובתוספות פירשו דרצי מאיר אינו מתיר אלא צהערמה ולא הצנמי: **רבי יוסי אומר כותב ומוכר כדי פרנסתו.** דשרי לגמרי לאחרים צשכר דוקא כדי פרנסתו וללאורה מיקל מכולהו וכן פ"י הר"א עוד פ"י דכולהו הוי שרי כדי פרנסתו דאין לו מה יאכל ולא איירי אלא כשיש לו מה יאכל ומחמיר רצי יוסי יותר מכולהו ולישאנא לא משמע הכי דהוה ליה למימר אינו כותב אלא כדי פרנסתו מיהו צמילתא דרצי יהודה קשה נמי קצת דהוה ליה למימר אינו כותב אלא כדי פרנסתו על ידי אחרים או על ידי הערמה והשתא מתני' אתיא כרצי מאיר ויש מפרשים דכדי פרנסתו נמי לא משמע דאין לו מה יאכל א) שרי דהואיל דזורח מזהו מותר להשתכר צה דצחנס לא ירצה לעשות כן ומתניתין פירש בתוספות הרצ דפליגא אכולהו ותנא אחר הוא וה"ר יונה פירש דאתא כתגא קמא והכי פירושו אין כותצין

ספרים תפילין ומוחוות כדי למוכרם או כדי להניחם ועוד פ"י דאתיא כרצי יוסק לפי מה שפירש שרצי יוסק מחמיר ואין רחיה מכאן שמותר להניח תפילין דדלמא רצי מאיר ורצי יהודה לטעמייהו דסבירא להו פרק המוצא תפילין (עירובין דף נז. וסס) שבת זמן תפילין [ורב] ורצה צר צר חנה נמי הכי מצי סברי ואע"ג דכולהו אמוראי דפרק הקומץ רצה (מנחות דף לו. וסס) משמע דאית להו שבת לאו זמן תפילין הוא אצל ר' יצחק צן אצרהם היה מציא מן הירושלמי להחיר להניח

דאמר בירושלמי חד צר נש אובד תפיליו בחולא דמועדא אתא לקמיה דרז חננאל פ"י שיכתוב לו לפי שהיה סופר כדאיחא צמגילה (דף יא.): שלחיה לקמיה דרבה צר צר חנה אמר ליה זיל הז ליה תפילין ואת כתב לך דתמן כותב אדם תפילין לעצמו אתא לקמיה דרז אמר ליה כתוב ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רז כותב אדם תפילין ומוזוה לעצמו הא לאחר לא רז פתר לה צכות להניח פירוש שר מעמיד השנה להניחם אחר המועד אצל להניחם במועד שרי וצהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין צחולו של מועד ולטעם שממעת שצתות וימים טובים מימים ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדריש (מנחות דף לו.): מלך לאות יאחז שצתות וימים טובים שהן בעצמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בצדד האצד אצל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף ב. ד"ה משקין) דמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מזה ויושב צסוכה אין נריך אות ואם הוא אמת דבחול המועד חייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה צו אין אות ומימיה ימימה נמי לא ממעט אלא יוס טוב דחלוק משאר ימים: **הקובץ את בתו.** להכי נקט קוצר דאצילות מתחלת משעת סתימת הגולל כדלמרינן לקמן (דף סא.): **שלישית ימים.** כך הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמרינן לקמן (סס.): שלשה ימים לצבי: **במאי טעמא לא במאי.** הכא הוה ניחא טפי לגרוס ימים לענין מאי לא בטלו ואין נריך להגיה דהיא היא: **שאם לא גי'אח ערב הרגל בו'.** וגראה לי דה"ה לא כיצם ולא רחץ ערב הרגל אם מותר לרחוץ ולכבס מצערב יו"ט ולא כיצם ולא רחץ לא יכסם ברגל והשתא ניחא הא דקתמי גזרת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך שכסם שמצות שלשה מצטלת גזרת שבעה אפילו לתגא קמא דמצטלת אפילו ימים שמציא אצב שאול רחיה למצות שלשים שצטלו לגמרי אפילו ימים והרייץ פ"י דדוקא לא גילה אצל לא כיצם לא דמותר לכבס אפילו לא כיצם שהוא לורך גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לורך גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלא עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור ברחייה עד הערב והו עד שחשכה אם כן לא שייך לקנסו צמה שלא רחץ ולא כבס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו גבי שבעה מיהו ש לומר דאם לא רחץ ברגל אסור לרחוץ אחר הרגל ועוד יש לומר אגב דנקט סיפא גזרת נקט ברישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא בטלה גזרת מ"מ פ"י אמת מדקאמר בסמוך שכסם שגזרת שלשה מצטלת גזרת ז' כו' משמע שזה פשוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילה צו תינח סיפא אצל ברישא דקאמר בטלה הימנו גזרת ז' אמאי נקט גזרת ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאגב דנקט סיפא גזרת תנא נמי רישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת ז' הא שני ימים בטלו גזרת הא ימים לא בטלו לענין דגוהא דצרים שבצינעא:

והתניא

צח א ב מו"י פ"ז מהלכות י"ט הלכה יג טוש"ע א"ח סי' תקמח סעיף ג:
צב א מו"י פ"י מהל' אצל הלכה א סגנ עשין ב טוש"ע י"ד סי' ת סעיף א:
ק ד מו"י שס הלכה ג טוש"ע שס סי' שצט סעיף [א] ב [וטוש"ע א"ח סימן תקמח סעיף ז]:
קא ה מו"י שס טור ש"ע י"ד סימן שצט סעיף ו
ו [וטוש"ע א"ח סימן תקמח סעיף יא]:
קב ו מו"י שס טוש"ע י"ד שס סעיף ח:

רבינו חננאל

ת"ר כותבים תפילין ומוחוות לעצמן, ולאחרים בטובה, דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר מערים ומוכר וחוזר וכותב לעצמו, ר' יוסי אומר כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. אורי ליה רב לרב חננאל הלכה כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. וטווה אדם על יריכו תבלת לציציתו. אסיקנא אמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן, טווה אדם בין באבן בין בפלך. והלכה כותב ומוכר כדי פרנסתו. **בתנאי'** הקובר את מתו ג' ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזירת שבעה, קברו קודם לרגל שמונה ימים בטלה הימנו גזירת שלשים, מפני שאמרו, שבת עולה ואינה מפסקת רגלים פסיקין ואינן עולין. כו'. אמר רב גזירות בטלו ימים לא בטלו. פ"י גזירות בטלו, נדחו גזירות האבילות גבי הרגל, שיש לו לגלח וחולתי זה מגזירות האבילות. ואם לא גילח ערב הרגל אסור לו לגלח אחר הרגל, כי ימים לא בטלו.